

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

KS Bedrifts høringsuttalelse om fjernvarmeregulering

KS Bedrift vil med dette følge opp budskapet som vi fremmet muntlig under høringen om regulering av fjernvarmemarkedet, den 27. nov i OED. Våre kommentarer gjelder spesielt anbefalingene i CREAM-rapporten "Regulering av fjernvarme". Vårt hovedbudskap er at staten fortsatt bør legge til rette for utbygging av fjernvarme. Avfallsforbrenning med energiutnyttelse er i mange tilfeller miljømessig gunstig. Fjernvarmeinfrastruktur er dessuten viktig for å få bygget opp behandlingsskapiteten i Norge.

Avfall er en forurensningskilde

Nevnte rapport stiller spørsmålstegn ved etablerte sannheter. Det kan være sunt. Vi vil imidlertid slutte oss til mye av den kritikken som ble fremmet på høringen. Etter vårt syn er rapportens største svakhet at forfatterne har sett på avfall kun som potensielt *brensel*. Dette rimer dårlig med at avfall også er en betydelig *forurensningskilde*, som i verste fall kan stå for store utslipp av miljøgifter, klimagasser og næringssalter. Eksempelvis står utslipp av metan fra avfallsdeponier for ca 2,2 % av de totale klimagassutslippene i Norge, ifølge SFT. Forurensningsproblematikken er da også en del av begrunnelsen for at kommunene har et lovpålagt ansvar for å sørge for at det finnes et behandlingstilbud for husholdningsavfall.

Avfall er altså ikke kun potensielt brensel for fjernvarme; det er et potensielt forurensningsproblem i tillegg. Derfor er avfall en utfordring som må håndteres når den først har oppstått. Denne håndteringen er regulert etter forurensningsforskriften. Slik vi ser det, er det ikke tatt høyde for dette i CREAM-rapporten. Et mer nyansert syn på avfall ville endret premissene for rapportens samfunnsøkonomiske beregninger.

Dobbel funksjon

I mange tilfeller vil avfallsforbrenning med utnyttelse av spillvarmen være en miljømessig gunstig måte å håndtere avfall på. Forurensningsforskriften stiller svært strenge krav til forbrenningsanlegg. I kombinasjon med ny teknologi, har dette ført til betydelige utslippsreduksjoner fra slike anlegg. Dertil kommer at den gjennomsnittlige energiutnyttelsesgraden ved norske forbrenningsanlegg ligger på 73 prosent, ifølge SSB. Moderne avfallsforbrenningsanlegg slipper altså ut lite, og energiutnytter mye.

Avfallsforbrenning med utnyttelse av spillvarmen gjennom fjernvarme, kan dermed sies å ha en dobbel funksjon: Forsvarlig avfallshåndtering og varmeproduksjon. Med et slikt syn vil vi hevde at avfallsvarme kan være både samfunnsøkonomisk lønnsomt, og miljømessig fornuftig. Dertil kommer at avfallsvarme kan bidra til større energifleksibilitet.

Gjenvinningsmål

Energiutnyttelse ved avfallsforbrenning defineres som gjenvinning. Norge har satt seg et mål om å gjenvinne 75 prosent av alt avfall (både husholdnings- og næringsavfall) innen 2010, med en

gradvis stigning opp mot 80 prosent etter dette. Per i dag gjenvinnes noe over 70 prosent. Avfallsforbrenning med energiutnyttelse gjennom fjernvarme er et viktig middel for å nå målet.

Avfallsforbrenning med energiutnyttelse er ikke den eneste forsvarlige måten å håndtere avfall på. Det finnes gode alternative metoder, blant annet komposterings- og biogassanlegg. Slike anlegg fordrer en innsats fra innbyggerne, ved at de sorterer avfallet sitt riktig. Mange kommuner har nådd bra resultater på dette området. Men erfaring fra flere av disse kommunene er at det kan være problematisk å få innbyggerne til å sortere ut noe særlig mer enn 65 prosent av avfallet sitt. Setter kommunen ambisjonsnivået høyere, har folk en tendens til å blande sammen avfall. Avfallsfraksjonene blir da for sammenblandet for effektivt bruk i eksempelvis biogassanlegg. Det er blant annet slike erfaringer som ligger bak Kristiansand kommunes beslutning om å bygge ut et forbrenningsanlegg med både fjernvarme og elektrisitetsproduksjon. Dette anlegget (Returkraft AS) bygges blant annet med NOK 35 millioner støtte fra Enova.

Økt behov for avfallsbehandling

Det er en historisk trend at *veksten i avfallsmengdene* i grove trekk følger veksten i BNP. I 1996 produserte hver norske borger gjennomsnittlig 274 kg husholdningsavfall. I 2006 hadde tallet økt til 414 kg. Selv med en vellykket satsing på produsentansvar for enkelte avfallsfraksjoner, er trenden med avfallsvekst såpass klar at SSB forventer fortsatt sterk økning.

I tillegg har Miljøverndepartementet varslet et *forbud mot deponering av nedbrytbart avfall* fra 2009 av. SFT anslår at innføringen av dette forbudet vil skape behov for alternativ behandling for 620,000 tonn avfall. Det er per i dag ikke behandlingsskapasitet i Norge for alt dette avfallet. Vi vil understreke at avfallsforbrenning med fjernvarme ikke er den eneste måten å behandle dette avfallet på. Men dette alternativet er en svært viktig del av behandlingsskapasiteten i Norge.

Usikker eksport

I teorien kan norske kommuner benytte seg av eventuell ledig behandlingsskapasitet i utlandet. Avfallseksporten har mer enn fordoblet seg siden 2002, og er nå oppe i 325,000 tonn, ifølge SFT. Svært mye av dette går til Sverige. Grunnet en bevisst satsing på avfallsvarme, blant annet ved fjernvarmeinfrastruktur, er svenske forbrenningsanlegg svært konkurransedyktige på pris. Men en avfallspolitik som i stor grad baserer seg på eksport, er etter vårt syn ikke bærekraftig. Det knytter seg flere usikkerhetsmomenter til avfallseksport til Sverige.

For det første er det vanskelig å anslå den fremtidige svenske behandlingsskapasiteten. Norge er langt fra alene om å eksportere avfall til Sverige. For det andre er det heller ikke sikkert at den svenske opinion vil godta utstrakt avfallsimport fra naboland. Sommeren 2007 var det minst én innbyggeraksjon i en svensk kommune mot import av avfall fra Norge. Å satse på fremtidig svensk evne og vilje til å importere avfallet vårt, er å gamble.

Fortsatt støtte er viktig

På denne bakgrunnen vil vi gå mot anbefalingene i rapporten "Regulering av fjernvarme". Rapportens forfattere begrunner anbefalingene sine med at det trolig vil føre til investeringsstans i fjernvarme. Etter vårt syn er det nå tvert imot viktig å satse på slik infrastruktur. Derfor er det spesielt viktig å opprettholde maksimalprisen for fjernvarme, samt å fortsette Enovas investeringsstøtte for fjernvarme.

Arne Utne
konstituert leder KS Bedrift

Nicolay Biørn-Lian
rådgiver KS Bedrift